

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

6. Argumenta adversaria solvuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

Quæst. VIII. Quomodo contrahatur, &c. 185

translata est ad significandum aliud; unde fit ut immediate significet utrumque quasi duplici impositione, & significatione, in quo cum aequivoce convenit; solumque differt, quod in aequivoce utraque impositio est æque prima, & non manat ab altera, sicut in prædictis.

53 Exempla sunt sanum, & etiam à multis afferuntur risus, qui ex primæ impositione solum significat risum hominis; postea vero translata est ad significandum agri amœnitatem; at vero nomen ens ex propria, & primæ impositione habet communem significationem omnibus entibus, ut patet. Tum ex communi usu, & apprehensione talis vocis; Tum ex formali significatione illius, quod est esse, quod de se commune, & intrinsicum est omnibus rebus entitatibus. Consequentia prima clara est. Vna vox non potest ex vi unius impositionis significare plura ut plura, sed ut sunt aliquomodo unum, & ideo de ratione vocis communis est ut saltem secundum rationem, & in ordine ad conceptus, quos voces exprimiunt, non significant immediate plura ut talia, sed ut unum; nam propter hanc immediatam significationem rationis communis entis potest propriissime ens esse medium in syllogismo, & distribui dicendo: omne ens est verum, sed homo est ens; ergo, & dividi in substantiam, & accidens, non enim sola vox ibi dividitur, sed etiam ratio essentialis utriusque significata per vocem.

54 Item fit comparatio dicendo: Hoc ens est perfectius alio, & sic, ut experientia constat, auditio nomine entis, certum est aliquid nos concipere, & non substantiam, neque accidens; dicere enim non possumus, nos sentire in vocis conceptu, quia id est contra experientiam; alium enim conceptum format, qui scit vocis ens significationem, quam qui ignorat; hic enim concipit vocem, & ibi sistit, vel dubitat, quid ea voce significetur; ille vero præter vocem concipit rem significatam, & de significatione nullo modo dubitat, & tamen non concipit substantiam, neque accidens; imo de quadam re cognoscit evidenter esse ens, & vere esse, & dubitat an sit substantia, vel accidens; nam de relatione cognoscimus evidenter esse ens, & tamen dubitamus, an sit substantia, vel accidens; imo falso asseritur ab aliquibus esse substantiam; ergo hæc vox ens habet aliud immediatum significatum, quod sit quedam ratio communis, ubi nulla ratio inferior actu continetur.

55 Ultimo sic probatur, quia ens est simpliciter præcisum, & unum, ut probatum manet *quæstione præcedenti*, quia omnis ratio convenientiæ præcinditur simpliciter à differentiis, sicut videre est in Deo, respectu personalitatis, & in substantia respectu corporeitatis, & spiritualitatis, & in animali respectu hominis, & equi; sed illud, quod est simpliciter præcisum ab aliquo, & unum simpliciter per illam rationem, non potest esse simul propter sic præcisum coniunctum cum illo, à quo præcinditur, quia quod est præcisum, est cognitum sine illo, à quo præcinditur; & quod est unum, non potest continere actu differentias oppositas in se; quando autem aliquid continetur in aliquo actu, quatenus obiectum est cognitionis, cognoscitur cum illo, vel in illo, si quidem continetur cognoscitive, id est, per cognitionem, & ex vi illius; ergo non præcinditur, quod iam ut præcisum supponitur, unde præcinditur, & non præcinditur.

R. P. Ideph. de Peñafiel, Theol. Schol. Tom. I.

SECTIO VLTIMA.

Argumenta adversaria solvuntur.

Ad primum nego maiorem; nam animal identificatur realiter cum rationali, & nihilominus non continet actu rationale per vos, quia, ut bene ait P. Suarez, non debet argui à modo concipiendi nostro ad rem ipsam ut est à parte rei, & ideo licet à parte rei identificetur una ratio cum alia, potest ita concipi, ut una non includat aliam ratione distinctionis virtualis, quæ datur inter ipsas, ut videre est in specie, quæ concepta secundum rationem communem in dividuis, non includit differentias individuales etiam si habeat identitatem cum illis. Ad probationem nego antecedens; substantia enim non ideo continet actu perfectitatem, quia identificatur cum illa, sed quia essentialiter constituitur ab ipsa, & quia est de definitione quidditativa illius; ac proinde non potest præcindi ab illa.

Ad secundum respondetur distinguendo Maiorem: omne, quod est ens sub communi ratione entis concedo; omne, quod est ens particulare, seu differentia entis nego.

Ad tertium nego Maiorem. Ad probationem Maioris, distinguo Maiorem; distinguetur tanquam includens ab incluso, absoluta distinctione nego Maiorem; distinctione per maiorem expressionem ex parte perfectitatis concedo Maiorem. Itaque licet substantia includat perfectitatem, quam non includit ens, nihilominus hæc inclusio non est alicuius formalitatis, quæ distinguitur absolute ab ente, sed solum formalitatis, quæ magis exprimit ens, ut patebit ex dicendis *quæstione sequenti*.

Ad confirmationem, distinguo Maiorem: si ens non includeret actu totum, quod actu dicit substantia, &c. si illud, quod non includit ens, & includitur in substantia, ita distingueretur ab ente, ut excluderet à suo conceptu ipsum ens, concedo; si id, quod non includit ens, & includitur in substantia, non distinguitur ab ente adæquate, sed solum per maiorem expressionem nego; quod contingit in præsentī casu, & ideo substantia non est proprie composita ex ente, & perfectitate; neque est resolvable in duos conceptus. Exemplo manifestissimo declaratur. Persona divina non dicitur proprie composita adhuc per rationem, quia licet persona præter divinitatem dicat relationem, nihilominus personalitas non distinguitur à divinitate, ita ut excludat ipsam divinitatem à suo conceptu, sed potius includit illam; unde magis exprimit divinitatem, & sic distinguitur ab illa per maiorem, & minorem expressionem. Quæ distinctio tollit compositionem personæ; quia ad propriam compositionem requiritur, ut extrema illa, inter quæ datur unio, distinguantur ad invicem distinctione excludentis ab incluso, eo modo quo animal, & rationale distinguuntur. Tunc sic: In præsentī dubio, licet substantia includat perfectitatem, quæ non includitur in ente, nihilominus talis perfectitas non excludit à suo conceptu ens, sed potius includit in ipso rationem essentialē entis, & solum distinguitur à tali ratione, per maiorem expressionem; ergo ratione talis distinctionis non potest dici substantia propria composita, nec illa potest resolvī

A a in

in duos conceptus adæquate distinctos, sed solum in conceptus distinctos per maiorem, & minorem expressionem.

- 60 Ad confirmationem concede totam illam. Et ad argumentum inde deductum nega antecedens, ut amplius constabit ex dicendis *quæstione sequenti*.

QVÆSTIO VIII.

Quomodo contrahatur ens ad sua inferiora.

SECTIO I.

Sententie Adversariorum proponuntur.

P R I M A sententia asserit ens contrahi ad sua inferiora per negationem formalem additam supra ens, ita ut ipsam negationem non transcendat ens. Sic Sozinas. 4. *Metaphysica*, quæst. 1. ad 2. & quæst. 19. ad 7. Et lib. 5. q. 14.

Probatur sic primo, ens contrahitur ad substantiam propria contractione: ergo debet addere supra ens substantia aliquid, quod non sit ens: sed sola negatio non est ens: ergo per solam negationem additam contrahitur ens ad substantiam.

Secundo, quia per illud contrahitur ens ad substantiam, per quod distinguitur substantia ab accidentem; sed substantia distinguitur solum per negationem inaleitatis: ergo contrahitur, &c.

Secunda sententia est Patris Suarez in *metaphysica* tom. 1. ubi asserit, contractionem entis fieri per meram, & solam maiorem expressionem entis sine aliqua additione; neque ex parte unius, neque ex parte alterius. Hæc opinio maxime plausibilis est in hoc tempore apud Neotheticos.

Probatur sic primo, quod hic modus sit possibilis, exemplis: nam cum dividimus quantitatem in bicubitam, vel tricubitam, &c. non potest intelligi quod conceptus bicubitæ quantitatis resolvatur in conceptum quantitatis, & bicubitæ; quia impossibile est, quod concipiatur bicubitum non concepta quantitate. Signum ergo est, illos duos conceptus solum distingui sicut expressum, & consulum. Idem fere est in conceptu caloris ut octo, cuius signum etiam est quod conceptus communis caloris non solum includitur in toto calore ut octo, sed etiam in singulis gradibus eius. Cum ergo dicitur calor ut octo, non additur modus distinctus faciens compositionem cum calore ut sic, sed exprimitur, & concipitur calor prout est in re.

Si autem hic modus possibilis est, quod in præfenti sufficiat, sic suaderi potest. Primo, quia hoc modo expeditur facile difficultas sæpe in superioribus inculcata, & explicatur quomodo ens possit dicere conceptum præcisum secundum rationem, & nihilominus determinatur ad inferiora, & intine includitur in omnibus absque processu in infinitum.

Secundo, quia hoc modo salvatur optime quomodo suprema genera dicant conceptus simpliciter simplices, & nihilominus possit ab eis ab-

strahi conceptus entis per solam præcisionem intellectus.

Tandem, contra hanc sententiam sic explicata nulla occurrit difficultas alicuius momenti, ut ex solutione argumentorum patebit.

SECTIO II.

Nostri sententia proponitur.

P R I M A conclusio: sententia Sonzinatis est falsa, & probatur sic primo. Quia omnia particularia entia quidditative distincta, ad quæ contrahitur ens, habent sua propria constitutiva essentialia, per quæ ad invicem essentialiter differunt, & per quæ contrahunt rationem entis; sed hæc constitutiva propria non sunt negationes: ergo ens non contrahitur ad illa per negationes. Maior est evidens, quia nihil aliud est constitutum proprium intrinsecum alicuius inferioris, nisi ratio illa; per quam ad illud constituendum contrahitur ratio communis intrinsece, ita ut per eandem rationem contrahatur ens ad esse particularis essentialis, & talis essentia constituta distinguitur, & differat à quolibet alio essentialiter, quod non fuerit eiusdem essentialis cum ipso, v. g. proprium constitutum essentialis hominis est rationale, quod est ratio contrahens communem conceptum animalis, media qua contractionem vniatur ratio communis animalis cum tali rationali, & constituitur homo distinctus essentialiter ab equo, cuius differentia est ipsum rationale, media qua distinguitur essentialiter ab equo, & à cæteris quæ non sunt eiusdem speciei cum ipso. Item constitutum proprium Dei est ratio independentiæ, per quam contrahitur ens ut sic ad constituendum Deum, media qua distinguitur ab omni ente creato: ergo omnia particularia entia habent sua propria constitutiva essentialia, per quæ contrahitur ens ad illa, & per quæ ipsa distinguuntur ab alijs essentialiter.

Minor præcipua sic probatur. Primo à posteriori, quia omnia entia particularia habent proprietates, passionem, & attributa, quibus exornantur talia entia, & oriuntur à constitutivis proprijs essentialibus talium entium particularium, v. g. Deus habet infinitam scientiam, metem, & mixtum dominium universale in omnes creaturas. Item Angelus habet perfectissimum intellectum, scientiam comprehensivam rerum inferiorum, voluntatem excellentissimam, virtutem motivam efficacissimam; homo habet visibilitatem, admirabilitatem, capacitatem disciplinæ, &c. Quæ omnes perfectiones sunt proprietates illorum entium, quæ oriuntur, vel quasi profluunt non à ratione communi illorum, per quam conveniunt cum alijs essentialiter distinctis ab ipsis; sed potius à rationibus particularibus, & proprijs earum, per quas differunt ab alijs, & differentia ipsarum appellantur, sed hæc proprietates non sunt negationes, sed positivæ formalitates: ergo differentia illæ, à quibus profluunt, & constitutiva essentialia propria entium particularium, à quibus dimanant, vel quasi dimanant, debent esse positivæ, & non negationes. Maior est certissima, quia si proprietates orirentur, vel quasi dimanarent, à rationibus communibus, & non à proprijs constitutivis differentialibus particularis